Η ηθική διάσταση μιας έκθεσης (Θ. Μουντοκαλάκης, Καθηγητής Παθολογίας Παν/μίου Αθηνών)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 31 Μαρτίου, 2009

Ο αριθμός των καταδίκων που εκτελούνται κάθε χρόνο στην Κίνα υπολογίζεται σε 2.000 - 3.000. Σύμφωνα με δήλωση Κινέζου αξιωματούχου, επειδή η δωρεά οργάνων είναι σπάνια σε αυτήν τη χώρα, οι ανάγκες του κινεζικού προγράμματος μεταμοσχεύσεων καλύπτονται κατά 95% από όργανα αυτών των καταδίκων. Υπάρχουν επίσης αξιόπιστες μαρτυρίες για πώληση οργάνων καταδίκων σε Αμερικανούς και Ιάπωνες «τουρίστες» που καταφεύγουν στην Κίνα για μεταμόσχευση. Για πρώτη φορά το 2005, ο αναπληρωτής υπουργός Υγείας της Κίνας παραδέχτηκε ότι διεξάγεται εμπόριο οργάνων στη χώρα του και εξήγγειλε την απαγόρευση της μεταμόσχευσης οργάνων σε αλλοδαπούς και την εφαρμογή του καθιερωμένου όρου της πρότερης συγκατάθεσης του δότη. Ωστόσο, μη κυβερνητικές οργανώσεις εκφράζουν αμφιβολίες για τη διαφάνεια της διαδικασίας, μια και είναι γνωστή η προέλευση των πτωματικών μοσχευμάτων σε αυτήν τη χώρα και είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς έναν κατάδικο να δίνει αβίαστα τη συγκατάθεσή του.

Από τις αρχές Φεβρουαρίου του 2009, πάνω από 200 όργανα και ανθρώπινα σώματα, που έχουν ανατμηθεί και συντηρηθεί με ειδική επεξεργασία, εκτίθενται στην «Τεχνόπολη» του Δήμου Αθηναίων. Η έκθεση αυτή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο κοινό το 2005, στην πολιτεία της Φλόριντα, από την εταιρεία διοργάνωσης εκθέσεων Premier και έκτοτε έχει περιοδεύσει σε πολλές πόλεις του κόσμου προσελκύοντας εκατομμύρια επισκεπτών. Όταν μια επιτροπή ανατόμων των Ιατρικών Σχολών της Νέας Υόρκης έθεσε το ερώτημα της προέλευσης των «εκθεμάτων», η διοργανώτρια εταιρεία υποστήριξε ότι της είχαν παραχωρηθεί από το Πανεπιστήμιο της κινεζικής πόλης Ντάλιαν. Στις αρχές του 2008, μια εκπομπή του αμερικανικού τηλεοπτικού δικτύου ABC News, με θέμα τη λαθραία εισαγωγή πτωμάτων από την Κίνα, οδήγησε σε έρευνα από τον γενικό εισαγγελέα της Νέας Υόρκης. Η εισαγγελική έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «.. .η Premier αποκόμισε κέρδη εκθέτοντας λείψανα (remains) ανθρώπων που μπορεί να είχαν βασανιστεί και εκτελεστεί στην Κίνα» και η διοργανώτρια εταιρεία υποχρεώθηκε να αναρτήσει στον δικτυακό της τόπο (website) τη δήλωση ότι «η έκθεση παρουσιάζει ανθρώπινα λείψανα Κινέζων πολιτών ή κατοίκων που πάρθηκαν αρχικά από το Αρχηγείο της Κινεζικής Αστυνομίας» και ότι η ίδια «δεν είναι σε θέση να διαβεβαιώσει ότι δεν ανήκουν σε άτομα που εκτελέστηκαν ενώ κρατούνταν σε φυλακές της Κίνας».

Στην Αθήνα, η έκθεση εγκαινιάστηκε από τον δήμαρχο της πόλης και βρίσκεται υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων και του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων. Ο δικτυακός τόπος του δήμου μάς πληροφορεί ότι η έκθεση επισκέπτεται την Ελλάδα, επειδή η χώρα «έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη γέννηση και την εξέλιξη της ιατρικής επιστήμης και της ανατομίας» και επειδή «ο Ιπποκράτης θεμελίωσε την κλινική εξέταση και προχώρησε σε περίπλοκες χειρουργικές εγχειρήσεις» και, επιπλέον, «έγραψε και τον περίφημο Όρκο» (sic). Δίνεται επίσης η εξήγηση ότι η έκθεση τέθηκε υπό την αιγίδα του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων, διότι σε αυτήν «η μεταμόσχευση, το θαύμα της ιατρικής επιστήμης, συναντά την τέχνη σε μια μοναδική εκπαιδευτική εμπειρία» ενώ συνάμα αποτελεί «μια καλή ευκαιρία, ώστε οι επισκέπτες να ενημερωθούν για το θεσμό της δωρεάς οργάνων»...

Σε άλλες χώρες, η έκθεση προκάλεσε τις αντιδράσεις των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, επιστημονικών σωμάτων, υγειονομικών Αρχών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, της Δικαιοσύνης, ακόμη και της Εκκλησίας. Σ' εμάς, με εξαίρεση κάποιους υπαινιγμούς σε άρθρο εβδομαδιαίας εφημερίδας και τις αντιδράσεις μεμονωμένων bloggers, τα σχόλια στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο ήταν εγκωμιαστικά στο πνεύμα του σλόγκαν της διοργανώτριας εταιρείας: «Η έκθεση θα αλλάξει τον τρόπο που βλέπουν οι άνθρωποι τον εαυτό τους. Η έκθεση έχει σχεδιαστεί για να διαφωτίσει, να παρακινήσει, να γοητεύσει και να εμπνεύσει».**Να είναι άραγε απόρροια άγνοιας ή εθελοτυφλίας η πρόθυμη αυτή αναγωγή σε εκπαιδευτικό και εικαστικό γεγονός μιας έκθεσης ανθρώπινων λειψάνων, για τα οποία υπάρχει η υποψία ότι προέρχονται από φυλακισμένους που βασανίστηκαν και εκτελέστηκαν στην Κίνα;**

(Πηγή: "Popular Medicine", MAP. 2009)

ΣΧΕΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ:

«Bodies»: η έκθεση των πτωμάτων (Ελένη Ανδρουλάκη)